

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – polostrukturovaný rozhovor - učitelé
- Příloha č. 2 – polostrukturovaný rozhovor - vyplněný
- Příloha č. 3 – polostrukturovaný rozhovor – ředitelé
- Příloha č. 4 – Pozorovací arch
- Příloha č. 5 – Informovaný souhlas
- Příloha č. 6 – Prohlášení
- Příloha č. 7 – Pozorovací arch – respondentka 1
- Příloha č. 8 – Pozorovací arch – respondentka 2
- Příloha č. 9 – Pozorovací arch – respondentka 3
- Příloha č. 10 – Pozorovací arch – respondentka 4
- Příloha č. 11 – Pozorovací arch – respondentka 6
- Příloha č. 12 – Pozorovací arch – respondentka 7
- Příloha č. 13 – Pozorovací arch – respondentka 8
- Příloha č. 14 – Pozorovací arch – respondentka 9
- Příloha č. 15 – Pozorovací arch – respondentka 11
- Příloha č. 16 – Pozorovací arch – respondentka 12

Příloha č. 1 – Polostrukturovaný rozhovor - učitelé

Polostrukturovaný rozhovor

Úvod

Tento rozhovor je součástí výzkumu zjišťujícího, jak osobní pohoda (well-being) učitelky, posléze klima MŠ, souvisí s osobnostně orientovaným modelem. Cílem výzkumu je odpovědět na otázku: „Co děláte pro dobré klima, osobní pohodu, vztahy v MŠ a jak to souvisí s osobnostně orientovaným modelem?“ Podrobněji půjde ve výzkumu o zjištění stavu osobní pohody pedagogů, posléze celkového klimatu a spojitostí s osobnostní orientací, individualizací a přístupem k dětem. Zjištěné poznatky mohou sloužit k možnému zlepšení pochopení a orientaci v dané problematice. Mohou dát návod či inspiraci, jak dále podporovat well-being učitelů, tím i celkové klima školy a díky tomu splňovat osobnostně orientovaný model.

Rozhovor se uskuteční pouze, pokud s ním budete souhlasit a budete též souhlasit s jeho zvukovým zaznamenáním na diktafon. Rozhovor bude nahráván pouze pro účely analýzy dat. Veškeré údaje, které by Vás mohly identifikovat, budou smazány a nebudou uvedeny v textu analýzy ani jinak zveřejněny.

Vlastní otázky rozhovoru (učitelé)

1) Jak se cítíte ve vaší MŠ?

- Co pro vás znamenají dobré vztahy na pracovišti?
- Co je podle vás dobré klima?
- Je podle vás důležité udržovat dobré klima v MŠ?

2) Jaké vztahy máte s vedením školy?

- Jak řeší vedení otázku dobré pohody na pracovišti?
- Ovlivňuje vaši osobní pohodu (well-being) to, co se děje v práci?
- Jaká je podle vás souvislost osobní pohody učitele a klimatu školy?
- Jak vy sám/sama pečujete o svou osobní pohodu?

3) Vnímáte souvislost vašeho osobního nastavení (pohody) a působení na děti v MŠ?

- Cítíte rozdíl ve svém jednání k dětem vzhledem ke své momentální náladě?
- Pracujete ve třídě na tom, abyste si udrželi dobré klima?
- Myslíte si, že se shoduje vaše nastavení a přístup k dětem s vaší kolegyní na třídě?

4) Zajímáte se o osobní pohodu v rámci třídy a podporujete ji?

- Jak se cítíte ve své třídě? Jak si udržujete dobrý vztah se svou kolegyní?
- Řešíte nějak osobní pohodu dětí ve třídě?
- Myslíte si, že k dobrému klimatu a well-beingu dětí přispívají vztahy s rodiči? Jak u vás probíhá spolupráce s rodiči?

5) Jakým způsobem probíhá komunikace mezi dětmi a vámi?

- Podporujete osobnostní rozvoj dětí?
- Jak uplatňujete individualizaci v rámci režimu dne ve vaší MŠ?
- Myslíte si, že program vaší MŠ ovlivňuje způsob práce s dětmi (osobnostně orientovaný model)?

6) Znáte osobnostně orientovaný model?

Myslíte si, že osobnostně orientovaný model ovlivňuje klima MŠ?

- Jak se podle vás odráží dobré či špatné klima na osobnostním přístupu k dětem?
- Je podle vás důležité zlepšovat kvalitu klimatu a well-being učitelek?
- Myslíte si, že klima MŠ a tak i přístup k dětem mohou ovlivňovat demografické podmínky (poloha, velikost školy)? Popřípadě jak?

7) Jak by podle vás vypadala ideální (pohodová / uspokojivá / „zdravá“) situace ve třídě (posléze třídní klima)?

- Co konkrétně byste ev. potřebovala ke své práci, abyste byla spokojená vy i děti?

8) (Otázka jen pro učitele MŠ 1 – městské, sloučené se ZŠ) Jak se podle vás odráží na klima MŠ skutečnost, že jste propojeni se ZŠ?

9) Napadá vás ještě něco, co byste chtěla dodat?

Závěr

Poděkování

Příloha č. 2 – Polostrukturovaný rozhovor - vyplněný

Vlastní otázky rozhovoru (učitelé)

- 1) **Jak se cítíte ve vaší MŠ? – odpověď respondentky –** *Velmi dobře, je to splněný sen.*
  - Co pro vás znamenají dobré vztahy na pracovišti? – *Hodně, je to základ, ale není to samozřejmost.*
  - Co je podle vás dobré klima? – *Dobré vztahy, že mají děti rády školku, že vše funguje.*
  - Je podle vás důležité udržovat dobré klima v MŠ? – *určitě*
- 2) **Jaké vztahy máte s vedením školy? –** *Ideální, myslím, že opravdu dobré, naše vedoucí učitelka je skvělá. I pan ředitel – nescházíme se s ním tak často, ale zajímá se a vše vnímá.*
  - Jak řeší vedení otázku dobré pohody na pracovišti? – *Vedoucí učitelka si na tom zakládá, „učící se skupina“, porady, sezení*
  - Ovlivňuje vaši osobní pohodu (well-being) to, co se děje v práci? – *Ano, ale zatím to u mě přispívá k mé osobní pohodě.*
  - Jaká je podle vás souvislost osobní pohody učitele a klimatu školy? – *Když to dobře funguje, tak se zvyšuje i osobní pohoda.*
  - Jak vy sám/sama pečujete o svou osobní pohodu? – *Relaxuji i tady. Jinak vím, že potřebuji spánek, pomáhá mi hudba, tanec, přátelé.*
- 3) **Vnímáte souvislost vašeho osobního nastavení (pohody) a působení na děti v MŠ? –** *Věřím, že jsem většinou dobře naladěná a tím děti ovlivňuji.*
  - Cítíte rozdíl ve svém jednání k dětem vzhledem ke své momentální náladě? – *určitě ano, ale snažím se, aby to děti nepoznaly, většinou mě i zvednou náladu, ale minimálně se mi to stává.*
  - Pracujete ve třídě na tom, abyste si udrželi dobré klima? – *určitě, tím, že máme dobrou náladu*
  - Myslíte si, že se shoduje vaše nastavení a přístup k dětem s vaší kolegyní na třídě? *Ano, rozumíme si s kolegyní, máme to stejně a ono to jde potom samo.*
- 4) **Zajímáte se o osobní pohodu v rámci třídy a podporujete ji? –** *Každopádně.*
  - Jak se cítíte ve své třídě? Jak si udržujete dobrý vztah se svou kolegyní? – *Cítím se velmi dobře, kolegyně je i má kamarádka, takže vztahy máme skvělé.*
  - Řešíte nějak osobní pohodu dětí ve třídě? – *Snažíme se na tom pracovat, komunikujeme dost i s rodiči.*
  - Myslíte si, že k dobrému klimatu a well-beingu dětí přispívají vztahy s rodiči? Jak u vás probíhá spolupráce s rodiči? – *je to velmi důležité, snažíme se spolupracovat různými způsoby, hodně akcí, máme úzké vztahy s rodiči, řekla bych moc hezké.*
- 5) **Jakým způsobem probíhá komunikace mezi dětmi a vámi? –** *Snažíme se být otevřený, naslouchat.*
  - Podporujete osobnostní rozvoj dětí? – *Věřím, že ano.*
  - Jak uplatňujete individualizaci v rámci režimu dne ve vaší MŠ? – *Díky propojení s programem Začít spolu – ranní úkol, centra aktivit. My vycházíme z potřeb a zájmů dětí (plánování s dětmi).*

- Myslíte si, že program vaší MŠ ovlivňuje způsob práce s dětmi (osobnostně orientovaný model)? – *Ano, děti si samy vybírají, jsou zodpovědní za tu svou činnost, umí si to zhodnotit.*
- 6) **Znáte osobnostně orientovaný model?** *Něco mi to říká, ale ráda uslyším povysvětlení.*
- Myslíte si, že os.orientovaný model ovlivňuje klima MŠ?** – *Myslím, že ano.*
- Jak se podle vás odráží dobré či špatné klima na osobnostním přístupu k dětem? - *Určitě ano, proto si vážím toho, že tady máme dobré klima.*
  - Je podle vás důležité zlepšovat kvalitu klima a well-being učitelek?- *Ano, pravidelně zjišťovat a řešit vše, aby byli všichni v pořádku.*
  - Myslíte si, že klima MŠ a tak i přístup k dětem mohou ovlivňovat demografické podmínky (poloha, velikost školy)? Popřípadě jak? – *Myslím, že ano, že možná kdybychom byli menší, bylo by to jiné, nevím, ale my jsme spokojeni, že máme kousek do přírody, že máme heterogenní třídy. Takže záleží.*
- 7) **Jak by podle vás vypadala ideální (pohodová / uspokojivá / „zdravá“) situace ve třídě (posléze třídní klima)?** – *Jsem spokojená, jak to mám. Vnímám zpětnou vazbu od dětí, když vidím, že jsou šťastné, rodiče spokojeni, pak je to pro mě značka „Ideál“ = když je nám dobře a mám kolegyni, o kterou se můžu opřít.*
- Co konkrétně byste ev. potřebovala ke své práci, abyste byla spokojená vy i děti?
- 8) **(Otázka jen pro učitele MŠ 1 – městské, sloučené se ZŠ) Jak se podle vás odráží na klimatu MŠ skutečnost, že jste propojeni se ZŠ?** – *Nejsme spojeni ještě tak dlouho, ale vidím posuny, začínáme se propojovat, učitelky se snaží vnést náš program do ZŠ a to je skvělé. Je to vlastně krásná spolupráce.*

Příloha č. 3 – Polostrukturovaný rozhovor – ředitelé

Polostrukturovaný rozhovor

Úvod

Tento rozhovor je součástí výzkumu zjišťujícího, jak osobní pohoda (well-being) učitele, posléze klima MŠ, souvisí s osobnostně orientovaným modelem. Cílem výzkumu je odpovědět na otázku: „Co děláte pro dobré klima, osobní pohodu, vztahy v MŠ a jak to souvisí s osobnostně orientovaným modelem?“ Podrobněji půjde ve výzkumu o zjištění stavu osobní pohody pedagogů, posléze celkového klimatu a spojitosti s osobnostní orientací, individualizací a přístupem k dětem. Zjištěné poznatky mohou sloužit k možnému zlepšení, pochopení a orientaci v dané problematice. Mohou dát návod či inspiraci, jak dále podporovat wellbeing pedagogů, tím i celkové klima školy a díky tomu splňovat osobnostně orientovaný model.

Rozhovor se uskuteční pouze, pokud s ním budete souhlasit a budete též souhlasit s jeho zvukovým zaznamenáním na diktafon. Rozhovor bude nahráván pouze pro účely analýzy dat. Veškeré údaje, které by Vás mohly identifikovat, budou smazány a nebudou uvedeny v textu analýzy ani jinak zveřejněny.

Vlastní otázky rozhovoru (ředitelé)

1) Jak se cítíte ve vaší MŠ?

- Co pro vás znamenají dobré vztahy na pracovišti?
- Co je podle vás dobré klima?
- Je podle vás důležité udržovat dobré klima v MŠ?

2) Na čem jsou založeny vztahy mezi vámi a vašimi zaměstnanci?

- Jak řešíte otázku dobré pohody na pracovišti?
- V jaké osobní pohodě (well-being) se cítíte být vy?
- Jaká je podle vás souvislost mezi osobní pohodou učitele a klimatem školy?
- Jak vy sám/sama pečujete o svou osobní pohodu?

3) Jak vnímáte klima jednotlivých tříd ve vaší škole?

- Řešíte nějak vztahy mezi pedagogy na třídě?
- Vnímáte vztahy pedagogů a dětí na třídách?

4) Jak u vás probíhá spolupráce, komunikace s rodiči?

- Mohou se rodiče zapojovat do dění v MŠ nebo ho nějak ovlivňovat?
- Jak udržujete dobré vztahy s rodiči?

5) Jak hodnotíte klima mateřské školy a jeho dopad na děti?

- V čem spatřujete spojitosti výše uvedeného a jak je podporujete?

- Na čem je založena práce pedagogů s dětmi na třídě?

6) Myslíte si, že vaše MŠ podporuje osobnostně orientovaný model?

- Jak se podle vás odráží dobré či špatné klima na osobnostním přístupu k dětem?
- Je podle vás důležité zlepšovat kvalitu klimatu a well-beingu učitelů?
- Myslíte si, že klima MŠ a tak i přístup k dětem mohou ovlivňovat demografické podmínky (poloha, velikost školy)? Popřípadě jak?

7) Víte, co potřebují vaši zaměstnanci k tomu, aby se v mateřské škole dobře cítili?

- Reagujete na potřeby svých zaměstnanců?
- Znáte sociální poměry mezi svými zaměstnanci?

8) Vnímáte, jak s dětmi komunikují nepedagogičtí pracovníci školy?

- Je pro vás důležité, jak působí na děti a komunikují s dětmi například kuchařky, uklízečky, pomocní pracovníci školy?
- Jsou tyto pracovníci nějak poučeni či vzděláváni v oblasti komunikace s dětmi?

9) Napadá vás ještě něco, co byste chtěl/a dodat?

Závěr

Poděkování

Příloha č. 4 – Pozorovací arch

Pozorovací arch – osobnostně orientovaný model

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci				
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim				
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou				
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit				
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat				
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte				
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem				
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity				
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele				
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti				
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace				
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností				
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností				
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální				
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel				
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu				
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí				
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost				
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat				
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností				
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru				
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti				
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou				

Příloha č. 5 – Informovaný souhlas

Informovaný souhlas účastníků výzkumu

Informovaný souhlas týkající se diplomové práce na téma: „Klima mateřské školy jako východisko pro osobnostně orientovaný model“.

Žádám Vás o souhlas s poskytováním výzkumného materiálu pro výzkumný projekt ve formě audio nahrávky rozhovoru.

Důraz je kladen na:

(1) Anonymitu respondentů – v prepisech rozhovorů budou odstraněny (i potenciálně) identifikující údaje.

(2) Mlčenlivost výzkumnice ve vztahu k osobním údajům o účastnících výzkumu (s tím, že s výzkumným materiálem budu pracovat výhradně já).

(3) Po přepsání rozhovorů dojde k autorizaci textu – budete mít možnost vyjádřit se k uvedeným údajům a upravit je.

(4) Jako respondent/ka máte právo kdykoli odstoupit od výzkumné aktivity.

Děkuji za pozornost věnovanou těmto informacím a žádám Vás tímto o poskytnutí souhlasu s Vaší účastí ve výzkumu.

Bc. Dagmar Reslová

Podpis: .....

Podle zákona č. 101/2000 sbírky o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů uděluji souhlas s účastí v uvedeném výzkumném projektu a s poskytnutím výzkumného materiálu.

V ..... dne ..... Podpis:.....

Příloha č. 6 – Prohlášení

Prohlášení

Prohlašuji, že veškeré získané materiály budou anonymizované a že nebudu uvádět žádné specifické informace o vás, o škole či dětech. Všechny získané informace z rozhovorů budou sloužit výhradně a pouze k účelům zpracování mé diplomové práce.

Bc. Dagmar Reslová

Podpis: .....

V ..... dne ..... Podpis:.....

Příloha č. 7 – Pozorovací arch – respondentka 1

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou	/			
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit	/			
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem	/			
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity		/		
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností	/			
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální		/		
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel		/		
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu		/		
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost	/			
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat	/			
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou	/			

Příloha č. 8 - Pozorovací arch – respondentka 2

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci		/		
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim		/		
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou	/			
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem		/		
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností	/			
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální	/			
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel		/		
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu		/		
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídát se a vzájemně si pomáhat	/			
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou		/		

Příloha č. 9 – Pozorovací arch – respondentka 3

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou	/			
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit	/			
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem	/			
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností	/			
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální	/			
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel	/			
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu	/			
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost	/			
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat	/			
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou		/		

Příloha č. 10 – Pozorovací arch – respondentka 4

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou		/		
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit	/			
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem	/			
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele		/		
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností	/			
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální	/			
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel	/			
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu	/			
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat	/			
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou		/		

Příloha č. 11 – Pozorovací arch – respondentka 6

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci		/		
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou		/		
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte				
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem		/		
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity				
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností		/		
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností		/		
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální			/	
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel			/	
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu		/		
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat				
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou			/	

Příloha č. 12 – Pozorovací arch – respondentka 7

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou		/		
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem	/			
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele		/		
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/	/		
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností		/		
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností		/		
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální		/		
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel		/		
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu	/			
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí		/		
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat		/		
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností		/		
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti	/			
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou	/			

Příloha č. 13 – Pozorovací arch – respondentka 8

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim	/			
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou	/			
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat	/			
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem		/		
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností		/		
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální		/		
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel		/		
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu	/			
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat		/		
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou	/			

Příloha č. 14 – Pozorovací arch – respondentka 9

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci	/			
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim		/		
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou	/			
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat		/		
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte	/			
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem		/		
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity	/			
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele		/		
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti	/			
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace	/			
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností	/			
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností	/			
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální		/		
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel	/			
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu	/			
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí	/			
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost	/			
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat		/		
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností	/			
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru	/			
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti	/			
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou	/			

Příloha č. 15 – Pozorovací arch – respondentka 11

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci		/		
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim		/		
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou		/		
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit			/	
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat		/		
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte		/		
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem			/	
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity			/	
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele		/		
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti		/		
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace		/		
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností			/	
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností		/		
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální			/	
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel			/	
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu			/	
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí			/	
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost			/	
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídat se a vzájemně si pomáhat			/	
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností			/	
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru		/		
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti		/		
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou			/	

Příloha č. 16 – Pozorovací arch – respondentka 12

Komunikace	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Učitelka se snaží s dětmi jednat v respektující komunikaci		/		
Učitelka se snaží děti vyslechnout a naslouchat jim		/		
Učitelka se snaží přijímat děti takové, jaké jsou		/		
Dítě má příležitost se vyjádřit, spolurozhodovat, nesouhlasit		/		
Učitelka se snaží děti pozitivně motivovat		/		
Učitelka respektuje individualitu každého dítěte		/		
Děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem			/	
Děti jsou podporovány a učeny řešit problémy jeden s druhým, vyjadřovat své pocity		/		
Komunikace mezi dětmi probíhá ve většině případů vřele	/			
Učitelka se snaží poskytnout prostor každému dítěti		/		
Děti mohou vyjádřit své emoce bez vnější modifikace		/		
Výchova a vzdělávání	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností		/		
Děti mají možnost se svobodně rozhodovat, zda se zapojí, či nezapojí do nabízených činností		/		
V průběhu dne převažuje práce skupinová, vrstevnická, individuální nad frontální			/	
Děti se spolupodílí na vzniku i dodržování domluvených pravidel			/	
Děti mají dostatek času na spontánní hru – ve které probíhá dobrovolné učení v individuálním tempu			/	
Učitelka se snaží vytvářet takové podmínky, aby probouzela a posilovala tvořivost a samostatnost dětí		/		
U dětí je podporována možnost experimentovat a získat osobní zkušenost		/		
Děti jsou vystavovány situačnímu učení ve kterém mohou spolupracovat, střídát se a vzájemně si pomáhat		/		
Prostředí	<i>ano</i>	<i>spíše ano</i>	<i>spíše ne</i>	<i>ne</i>
Připraveno tak, aby děti vybízelo k různým druhům činností		/		
Děti mají dobře dostupné hry a hračky a mohou se svobodně rozhodovat v jejich výběru		/		
Pohyb dětí v prostorách MŠ je tak svobodný, jak to dovolují podmínky bezpečnosti	/			
Je zřejmé, že se děti podílejí na estetické úpravě třídy/školky vlastní iniciativou			/	